

Elevenes og hjemmets klagerett i forhold til karaktersetting

Kapittel 5 i forskriftene for opplæringsloven

Klage på vurdering av elever

(Opplæringslova § 2-3 tredje ledd)

§ 5-1 Hva det kan klages på

Det kan klages på standpunktkarakterer, avgangskarakterer/eksamenskarakterer. Det kan også klages på vedtak om ikke å sette standpunktkarakter.

§ 5-2 Hvem kan klage

Elever eller de disse gir skriftlig fullmakt, har klagerett. Foreldre til umyndige elever har selvstendig klagerett. En elev under 15 år kan ikke klage uten skriftlig samtykke fra foreldrene.

§ 5-3 Avgjørelse i klagesaken

Behandling av klage over karakter kan føre til at karakteren blir stående eller til at han blir endret til gunst eller ugunst for klageren. Avgjørelsen skal grunngis. Avgjørelsen er endelig og kan ikke klages på.

Fører klagebehandlingen til endring av vitnemålet, skal det skrives nytt, og tidligere vitnemål skal leveres tilbake.

§ 5-4 Saksgangen ved klage

De som har klagerett etter forskrifta § 5-2, skal få opplysninger om muligheten til å klage, klagefristen og om hva klagen skal inneholde i medhold av denne forskrifta og lov 10. februar 1967 om behandlingsmåten i forvaltningssaker §§ 29, 30, 31 og 32. De som har klagerett, skal også få informasjon om retten til å få retningslinjer som er gitt sensorene og grunngiving etter forskrifta § 5-7.

Klagen skal sendes til den skolen der klageren er elev.

Ved klage i samband med skriftlig avgangsprøve i grunnskolen skal skolen sende klagen sammen med prøvesvaret til statens utdanningskontor i fylket, jf. forskrifta § 5-9 første ledd. Ved klage i fag der det blir vurdert flere svar, skal alle elevsvara legges ved.

§ 5-5 Klagefrister

Fristen for å klage over vedtak som gjeld eksamenskarakterer og standpunktkarakterer er **10 dager**.

Fristen skal regnes fra det tidspunktet da melding om vedtaket er kommet fram til den som har klagerett, eller da den som har klagerett, burde ha gjort seg kjent med vedtaket. Fristen blir avbrutt når den som har klagerett, ber om begrunnelse for vedtaket. Fristen tar til igjen når begrunnelsen er gitt.

§ 5-6 Formkrav

Klage må fremsettes skriftlig, og underskrives av klageren eller eventuelt av fullmektig. Klagen skal nevne det vedtaket som blir påklaget, og dersom det er nødvendig, gi opplysninger som gjør det mulig å avgjøre spørsmål om klagerett og om klagefristen er holdt. Klagen bør inneholde begrunnelsen for klagen, jf. likevel forskrifta § 5-9 fjerde ledd siste punktum.

§ 5-7 Rett til begrunnelse

Den som har klagerett, jf. forskrifta § 5-2, kan innenfor klagefristen kreve begrunnelse for karakterer i fag der det blir holdt muntlig avgangsprøve/eksamen, fastsatt standpunkt karakterer, karakter for praktisk eksamen eller standpunkt karakter i orden og oppførsel. Begrunnelsen skal gis av sensor eller en lærer som har tatt del i karakterfastsettingen.

Dersom en elev ikke får standpunkt karakter eller får ikke bestått som standpunkt karakter, kan det kreves begrunnelse for det.

Den som har klagerett, kan ikke kreve begrunnelse av karakter til skriftlig avgangsprøve/eksamen.

§ 5-8 Rett til å gjøre seg kjent med egne svar og eventuelle retningslinjer for sensorer ved skriftlig avgangsprøve/eksamen

Eleven har etter at karakter ved skriftlig avgangsprøve/eksamen er fastsatt, rett til å gjøre seg kjent med egne svar. På oppfordring skal han/hun få kopi av svaret. Eleven kan også kreve at eventuelle retningslinjer som er gitt sensorene til hjelp ved sensureringen, blir lagt fram.

§ 5-9 Klage over karakter til skriftlig avgangsprøve/eksamen. Klageinstans og klagebehandling. Oppbevaring av eksamenssvar ved skriftlig avgangsprøve/eksamen

Klageinstans for vurdering av skriftlig avgangsprøve i grunnskolen er en klagenemnd på 3 medlemmer. Statens utdanningskontor i fylket oppnevner klagenemndene.

Medlemmene av en klagenemnd må ikke ha tatt del i førstegangsbedømminga og bør så langt som råd er ikke være fra den samme skolen som klageren. Når det er felles sensur for flere grunnskoler, skal medlemmene så langt som mulig ikke være fra samme skolen som klageren.

Klagenemnda skal gjøres kjent med den karakteren prøvesvaret fikk ved den ordinære sensuren. Nemnda skal elles ikke få andre opplysninger enn svaret og de opplysningene som kan legges ved svaret ved eksamen. Nemnda skal ikke gjøres kjent med eventuell grunngiving for klagen.

Ved klage over karakter til skriftlig eksamen prøver nemnda alle sider ved karakterfastsettinga. Finner nemnda at karakteren er urimelig i forhold til eksamensprestasjonen, setter man ny karakter.

Prøvesvar/eksamenssvar skal oppbevares ved skolen i minst ett år.

§ 5-10 Klage over karakter ved muntlig avgangsprøve/eksamen. Klageinstans og klagebehandling

Ved muntlig eksamen kan det bare klages over formelle feil som kan ha noe å si for resultatet. Ved klage over muntlig eksamen innhenter rektor uttalelse fra sensor og eksaminator og sender disse uttalelsene og klagen sammen med sin egen uttalelse til statens utdanningskontor i fylket ved klage i grunnskolen. Kopi av uttalelsene skal sendes til klageren.

Dersom klageren får medhold i klage over muntlig eksamen, skal karakteren annulleres, og klageren har rett til å gå opp til ny eksamen. Dersom klageren velger å gå opp til ny muntlig eksamen, skal prøvesvaret bedømmes av ny sensor.

§ 5-11 (Utelatt, gjelder bare videregående)

§ 5-12 Klage på standpunktkarakter. Klageinstans og klagebehandling

Ved klage over standpunktkarakter, eller over vedtak om ikke å fastsette standpunktkarakter, kan klageinstansen bare vurdere om gjeldende retningslinjer om karakterfastsetting er fulgt. Med klagen skal følge uttalelse fra faglæreren om hvordan karakteren er fastsatt eller hvorfor karakter ikke er satt, og uttalelse fra rektor om saksbehandlinga ved skolen. Kopi av uttalelsene skal sendes klageren.

Klageinstansen i grunnskolen er Fylkesmannen i hvert fylke.

Dersom klagen blir tatt til følge, må klageinstansen presisere hvilke regler en mener er brutt eller det kan reises tvil om er brutt, og sende saken tilbake til skolen. Klageinstansen skal informere klageren om resultatet av klagebehandlinga. Rektor og faglærer gjennomfører ny vurdering. Rektor sett endelig karakter. Den nye avgjørelsen kan det ikke klages på.

Finner klageinstansen at klageren ikke kan få medhold, er avgjørelsen endelig.

§ 5-13 Klage over karakter i orden og oppførsel. Klageinstans og klagebehandling

Ved klage over karakter i orden og oppførsel skal elevens kontaktlærer og rektor gi uttalelse som sammen med klagen skal sendes til klageinstansen. I uttalelsene skal det gjøres greie for hvilke karakterer i orden og oppførsel som har blitt gitt tidligere, hvilken tiltak skolen har satt i verk for å rette på forholdene og en fylldig begrunnelse for karakteren. Kopier av ordensreglement for skolen, utskrift av protokoll som viser hvordan skolen har behandla saken m.m. skal legges ved uttalelsene. Ved klage i grunnskolen skal det også gjøres greie for om hjemmet har blitt varslet om at karakteren kunne bli satt ned og eventuell annen korrespondanse med foreldrene. Klageren skal ha kopi av uttalelsene.

Klageinstans i grunnskolen er Fylkesmannen i hvert fylke.

Klageinstansen avgjør om klagen skal medføre endring av karakteren til gunst eller ugunst for klageren.